

TRŽENJE

Razumevanje trženja

Opredelitev trženja

- “Trženje je proces načrtovanja in snovanja izdelkov, storitev in idej ter določanja cene in odločanja v zvezi s tržnim komuniciranjem in distribucijo z namenom, da se ustvari takšna izmenjava, ki zadovoljuje pričakovanja posameznikov in podjetja.”
(American Marketing Association)

- “Trženje je družbeni proces, s katerim posamezniki in skupine dobijo, kar potrebujejo ali želijo, tako da ustvarijo, ponudijo in medsebojno zamenjujejo izdelke in storitve, ki imajo vrednost.”
  - (Kotler, 2004, str. 9)
- O upravljanju trženja govorimo, ko vsaj ena stran v procesu menjave razmišlja o sredstvih za dosego zaželenega odziva pri drugi strani.

Zmote o trženju

Trženje ni prodaja!

Prodaja je poslovna funkcija, osredotočena na izdelek, obseg, dobiček.

Trženje je osredotočeno na porabnika, zadovoljitev potreb, dobiček.

Trženje je filozofija, ki preveva celo podjetje.

Trženje ni oglaševanje!

Oglaševanje je ena od najbolj vidnih sestavin trženja.

Oglaševanje je eden od 4p-jev komunikacijskega podspleta.

Kdaj trženje ni etično?

- Nepoštenost do porabnikov (goljufanje, zavajanje, manipuliranje, neizpolnjevanje obljub...)
- Nepoštenost do konkurentov (blatenje, cenovne vojne...)
- Brezbrižnost do naravnega in družbenega okolja (potrošništvo, odpadki, energija, zadolževanje...)

Tržniki so vpleteni v trženje:

- fizičnih izdelkov
- storitev,
- doživetij (Gardaland, Hard Rock Cafe);
- dogodkov (olimpijske igre, svetovna prvenstva, festivali, sejmi)
- oseb (tržniki oblikujejo, vzdržujejo ali spreminjajo vedenje ali stališča do neke Osebe iz zabavnega življenja ali športa);
- krajev (trženje poslovnih ali turističnih središč);
- premoženja (delnice in obveznice);
- podjetij (Rdeči križ, Zveza tabornikov ...);
- informacij, ki jih proizvajajo šole in univerze ter posredujejo staršem, študentom in skupnostim;
- idej oziroma zamisli, ki jih vsebuje vsaka tržna ponudba (kampanje za večjo varnost v cestnem prometu)

(Kotler)

Trženjski koncept

Osredotočenost na porabnika

- vse aktivnosti
- organizacije so
- usmerjene v ustvarjanje
- zadovoljstva uporabnikov

Skupna prizadevanja

- vsi zaposleni prevzamejo odgovornost za ustvarjanje zadovoljstva uporabnikov

Doseganje ciljev

- organizacije in
- zadovoljstva porabnikov

Temeljni trženjski koncepti

- **Potreba** je občutek pomanjkanja nečesa (obstajajo, se ne ustvarjajo).
- **Želje** so pričakovanja po izpolnitvi skritih potreb, ki niso nujne za preživetje.
- Želje postanejo **povpraševanje**, ko dobijo podporo v kupni moči.
- **Izdelek** je vse, kar zadovolji potrebo (tudi storitev, dogodek, informacija, ideja...)
- **Tržnik** je nekdo (oseba, podjetje), ki poskuša doseči odziv, bodisi pozornost, nakup ali kako drugače, pri drugi strani, ki se imenuje **morebitni kupec**.

Potreb ni vedno lahko razumeti!

Teorija potreb (Abraham Maslow)

pet skupin potreb :

- fiziološke potrebe,
- potrebe po varnosti,
- potrebe po pripadnosti oz. socialne potrebe,
- statusne potrebe
- potrebe po samouresničevanju oz. samoizpolnitvi.

Šele ko se zadovolji osnovna potreba na nižji ravni, lahko govorimo o potrebi na višji ravni.

Izražene potrebe *Porabnik želi nedrag tiskalnik.*

Resnične potrebe *Porabnik želi tiskalnik z nizkimi stroški delovanja (npr. poceni kartuše, servis...), ne pa nizko ceno*

Neizražene potrebe *Porabnik pričakuje, da mu bo prodajalec ponudil dobro storitev.*

Potrebe po razveselitvi *Porabnik bi rad, da bi prodajalec dodal še komplet rezervnih kartuš.*

Skrivne potrebe *Porabnik želi, da bi ga sorodniki oz. prijatelji imeli za preudarnega porabnika*

- **Vrednost ali koristnost** je porabnikova ocena, kako izdelek oziroma storitev zadovolji njegovo potrebo (primerjava izdelkov □ subjektivna presoja).
- **Kakovost** je skupek lastnosti in značilnosti izdelka ali storitve, ki vplivajo na njegovo/njeno zmožnost za zadovoljitev potreb.
- **Zadovoljstvo** je občutek ugodja ali razočaranja, ki je posledica primerjave zaznanega delovanja izdelka (ali rezultata) z lastnimi pričakovanji.

PORABNIKU POSREDOVANA VREDNOST

- **Menjava** je proces pridobitve želenega izdelka/storitev od nekoga, ki ju ima, tako da mu ponudimo nekaj v zameno □ blago za blago, z denarjem, kompenzacija
  - Če želimo pokriti potrebo, moramo izdelek/storitev pridobiti □ izdelamo samo ali pridobimo z menjavo.
  - V procesu menjave se obe strani pogajata in se postopoma pomikata k sporazumnemu dogovoru.
  - Menjava se odvija na trgu.
- **Trg** je stičišče med ponudniki in povpraševalci □ ob prilagajanju obeh strani se oblikuje tržna cena:
  - trg porabnikov
  - medorganizacijski trg

- Trženje ugotavlja:
  - kdo so dejanski in potencialni porabniki ,
  - kakšne so njihove potrebe in želje,
  - ali bi bili pripravljene in finančno sposobni zadovoljiti svoje potrebe,
  - kako najbolj konkurenčno in dobičkonosno za podjetje uresničiti prodajo izdelkov ali storitev na trgu.
- dolgoročno uresničevanje ciljev podjetja $\Leftrightarrow$ zadovoljstvo porabnikov
- Začetek na trgu:
  - natančna opredelitev trga,
  - raziskava potreb porabnikov in
  - izbira ciljnih trgov.

Razvoj trženjske miselnosti

OBDOBJE PROIZVODNJE

Povpraševanje
večje od
ponudbe

DO LETA 1930)

INTENZIVNA
RAST OUTPUTA

OBDOBJE PRODAJE

Povpraševanje
enako kot
ponudba

(1930-1950)

PRODAJNI
PROCES ZELO
POMEMBEN

OBDOBJE SODELKOV MARKETINGA

Ponudba večja od
povpraševanja

(1950 -

PODREJENA
VLOGA
MARKETINGA

OBDOBJE MARKETINŠKIH PODJETIJ

Ponudba večja od
povpraševanja

MARKETING IMA
ZAHTEVNO
NALOGO V
PODJETJU

Trženje

- 60-leta:

- E. Jerome McCarthy razvrsti elemente trženjskega spleta v štiri skupine, ki jih danes poznamo kot 4 P:

- Product
● (izdelek)

- Price
● (cena)

- Place
● (prostor)

- Promotion
● (promocija)

Trženjska usmeritev pomeni:

- **Nabavljanje** se uveljavi kot pomembna tržna funkcija v razmerju do dobaviteljev (ne le kot nakupovanje);
- **Proizvodnja** mora sprejemati tržno usmeritev in proizvajati izdelke, ki bodo zadovoljevali želje in potrebe porabnikov;
- **Prodajanje** naj s svojimi aktivnostmi (raziskava trga, distribucija, oblikovanje cen, trženjsko komuniciranje) zagotavlja uspešno prodajo – partnerski odnosi;
- **Finančna funkcija** naj z zagotavljanjem potrebnih denarnih sredstev omogoča izvajanje trženjskih aktivnosti;
- **Kadrovska funkcija** naj pridobi primerne strokovne sodelavce, ki bodo znali tržno usmeritev uveljavljati tudi v praksi.

Usmeritve podjetij na trg

Podjetja izvajajo svoje trženjske aktivnosti na podlagi sedmih temeljnih poslovnih usmeritev:

- Koncept proizvodnje
- Koncept izdelka
- Prodajni koncept
- Koncept trženja
- Koncept kupca
- Družbeno-odgovoren trženjski koncept
- Koncept holističnega trženja

Koncept PROIZVODNJE

daje prednost izdelkom, ki so na trgu poceni in brez težav dosegljivi vsem. Glavna skrb podjetja je usmerjena v produktivnost in učinkovitost proizvodnega procesa ter preko distribucije v čim širše pokrivanje trga.

Primeri:

- na trgih, kjer je povpraševanje veliko večje od ponudbe (DvR)
- zdravstvene ustanove
- nekatere državne ustanove
- idr.

Koncept IZDELKA

daje prednost funkcionalnemu in kvalitetnemu izdelku, zato je potrebno le-te neprestano izpopolnjevati. Kupci cenijo kakovostne izdelke in so pripravljeni zanje tudi plačati. Velikokrat se zgodi, da se podjetja zaljubijo v lasten izdelek in ne vidijo konkurence.

Primeri:

- General Motors: “kako naj ljudje vedo, kakšen avto želijo, dokler ne vidijo, kaj je na voljo?”
- Coca-Cola: spregledala je trg svežih sadnih sokov, koktailov idr.

PRODAJNI koncept

pravi, da potrošnik ne bo kupil izdelka sam od sebe temveč ga je potrebno k nakupu primorati. Tak koncept se uporablja največkrat pri skupini izdelkov, ki jih ljudje običajno nimajo namena kupiti (zavarovanje, neatraktivne parcele ipd.).

Primeri:

- Coca Cola: “Namen trženja je prodati čim več večjemu številu ljudi, pogosteje in za več denarja, da se ustvari dobiček.”
- Nepridobitne dejavnosti: šole, dobrodelne organizacije, politične stranke...

Koncept TRŽENJA

predpostavlja, da je ključ za doseganje podjetniških ciljev v ugotavljanju potreb in želja potrošnikov in v ponudbi, ki bo le-te kar najbolj zadovoljevala (bolje od konkurence). Podjetje, ki se osredotoči na kupca, neprestano spremlja stopnjo kupčevega zadovoljstva in si tudi prizadeva, da bi to zadovoljstvo izboljšalo.

it's all inside:

JCPenney

“Storimo vse, kar je v naši moči, da kupcu v zameno za njegov dolar ponudimo vrednost, kakovost in zadovoljstvo”

PRODAJNI KONCEPT

poudarek je na izdelku

**najprej izdelamo izdelek,
šele potem se vprašamo,
kako ga bomo prodali**

**podjetje je usmerjeno k dobičku
od obsega prodaje**

**planiranje je kratkoročno,
v ospredju so
obstoječi izdelki in trgi**

TRŽENJSKI KONCEPT

poudarek je na kupcu

**najprej ugotovimo
želje kupcev
in nato ponudimo izdelek**

**podjetje je usmerjeno
k dobičku zadovoljnih kupcev**

**planiranje je dolgoročno,
v ospredju so
novi izdelki in bodoči trgi**

Koncept KUPCA:

podjetje se ukvarja s posameznim kupcem. Podjetja zbirajo informacije o minulih transakcijah, demografskih in psihografskih značilnostih ter preferencah glede medijev in distribucije za vsakega porabnika.

Osredotočajo se na zvestobo porabnikov.

Primer:

- letalske družbe in programi zbiranja milj
- zbiranje točk idr.

DRUŽBENO ODGOVOREN TRŽENJSKI koncept:

podjetje, ki zasleduje koncept družbeno odgovornega trženja, dostavljati porabnikom vrednost, ki izboljšuje dobrobit porabnika in družbe. Tako zasnovana trženjska strategija podjetja bo uravnovesila želje porabnikov, interese družbe in dobiček podjetja

Primer:

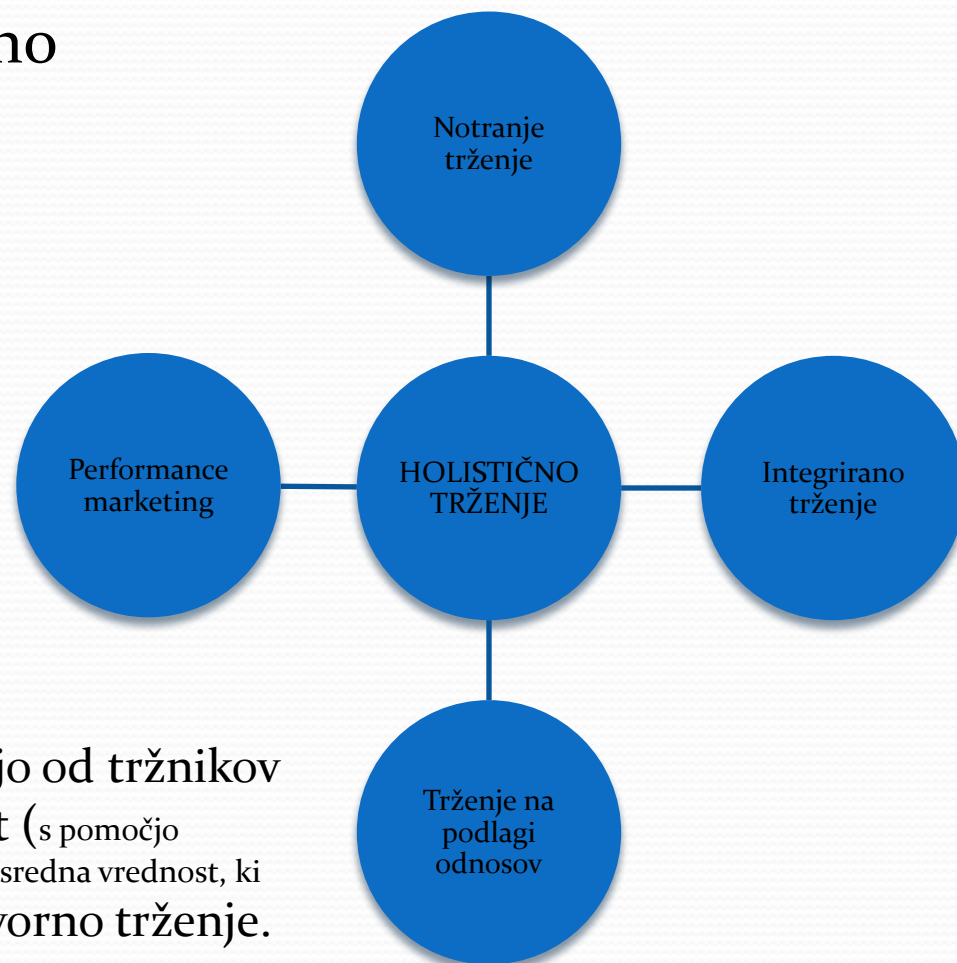
- Industrija hitro pripravljene hrane ponuja okusno, vendar neustrezno prehrano, polno maščob in škroba. Jedi so embalirane v, za oko, privlačni embalaži, ki pa žal pomeni veliko odpadnega materiala.

Koncept HOLISTIČNEGA TRŽENJA:

Imeti porabnike je več vredno kot imeti izdelke, tovarne, opremo.

Poudarja, da je prav vse pomembno in je prav zato pogosto nujen širši in integriran pogled.

Performance marketing: vodstva zahtevajo od tržnikov prodajne rezultate, finančno odgovornost (s pomočjo različnih finančnih kazalnikov ovrednotena neposredna in posredna vrednost, ki jo prinašajo trženjske aktivnosti) in družbeno odgovorno trženje.

Trženje in nova ekonomija

- Digitalizacija in internet sta spremenila osnovni koncept poslovanja.
- Spremeniti je treba uveljavljen način razmišljanja.
- Novi elementi gospodarstva:
  - prenašanje del svojih dejavnosti na podizvajalce,
  - podjetja se primerjajo z vodilnimi svetovnimi podjetji,
  - tesnejša partnerstva z dobavitelji in distributerji,
  - medoddelčno timsko delo,
  - nenehno iskanje novih prednosti,
  - večina tržne vrednosti podjetja temelji na neopredmetenih sredstvih (blagovne znamke, krog porabnikov, zaposleni, odnosi z dobavitelji in distributerji),
  - večja vlaganja podjetij v informacijske sisteme (znižanje stroškov, pridobitev konkurenčne prednosti),
  - podjetja vse pogosteje organizirajo svoje dejavnosti okrog porabnikov.

Spremembe v poslovanju

Stara ekonomija

- Trženje je stvar tržnikov
- Blagovne znamke gradi z oglaševanjem
- Bodi usmerjen v pridobivanje kupcev
- Brez merjenja zadovoljstva kupcev
- Obljubiti več kot potem uresničiti

Nova ekonomija

- Trženje je stvar **vseh zaposlenih**
- Blagovne znamke gradi na **rezultatih**
- Bodi usmerjen v **ohranjanje kupcev**
- Meri **zadovoljstvo kupcev** in stopnjo ohranjanja kupcev
- Obljubi manj in uresniči več kot to

E-poslovanje

- poslovanje brez papirja
- nanaša se na poslovanje podjetja znotraj in navzven
- zajema tri področja - povezovanje med:
  - porabniki in podjetjem,
  - notranje poslovanje,
  - poslovanje med podjetji. Tabela stran 24!
- del e-poslovanja je e-trgovanje (nakupni in prodajni proces, ki je podprt na elektronski način):
  - e-nabava,
  - e-trženje. Kako oblikovati spletno mesto?

Trženje s poudarkom na odnosih s porabniki - CRM

- Nanaša se na vse trženjske dejavnosti, usmerjene k ustanavljanju, razvijanju in vzdrževanju uspešnih menjav.
- Bistvo vseh odnosov je zaupanje
- Dobava vrednosti za porabnika in zagotavljanje njegovega zadovoljstva na dolgi rok
- Uporabniki postajajo z leti zvestobe storitveni organizaciji vse bolj dobičkonosni za organizacijo
  - Zvesti uporabniki kupujejo pogosteje
  - Stroški poslovanja z zvestimi uporabniki se storitveni organizaciji praviloma znižujejo
  - delujejo kot neplačani prodajalci storitvene organizacije
- Potrebujemo podatkovno bazo (urejene zbirke podatkov o obstoječih oz. potencialnih kupcih)